

Waldemar Gos

Uniwersytet Szczeciński
Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania
Instytut Rachunkowości
wgoss@wneiz.pl

USTALANIE I MONITOROWANIE DOCHODU Z PROJEKTÓW UNIJNYCH

Streszczenie: Celem opracowania jest: 1) określenie zasad ustalania dochodu z projektów prowadzonych przez tzw. organizacje badawcze, 2) wskazanie roli rachunkowości w pomiarze i prezentacji dochodów z projektów unijnych. W artykule posłużono się kilkoma metodami badawczymi, takimi jak: analiza literatury i aktów prawnych, metoda obserwacji, analizy dokumentów oraz pojedynczych przypadków. Do realizacji projektów unijnych jest niezbędna wiedza z zakresu rachunkowości, w tym rachunkowości zarządczej. Szczególne znaczenie ma prawidłowa dokumentacja operacji gospodarczych, klasyfikacja i ewidencja kosztów i przychodów związanych z projektem.

Słowa kluczowe: projekty unijne, rachunkowość.

Wprowadzenie

W ostatnim okresie, a także w perspektywie finansowej Unii Europejskiej (UE) na lata 2014-2020 istotnym źródłem finansowania są środki w ramach różnych programów operacyjnych, co ilustruje tab. 1.

Tabela 1. Programy i budżety w perspektywie UE 2007-2013 i 2014-2020

Perspektywa 2007-2013		Perspektywa 2014-2020	
Program operacyjny	Środki (w mld euro)	Program operacyjny	Środki (w mld euro)
Innowacyjna Gospodarka	8,7	Inteligentny Rozwój	8,6
Infrastruktura i Środowisko	28,3	Polska Cyfrowa	2,3
Rozwój Polski Wschodniej	2,4	Infrastruktura i Środowisko	27,5
Kapitał Ludzki	10,0	Polska Wschodnia	2,1
Regionalne Programy Operacyjne	17,3	Wiedza, Edukacja, Rozwój	4,4
		Regionalne Programy Operacyjne	31,3

Źródło: [www 1].

Pozyskując środki europejskie, należy odpowiedzieć na wiele pytań związanych m.in. z generowaniem dochodów przez projekt. W związku z tym celem artykułu jest:

- 1) określenie zasad ustalania dochodu z projektów prowadzonych przez tzw. organizacje badawcze,
- 2) wskazanie roli rachunkowości w pomiarze i prezentacji dochodów z projektów unijnych.

Posłużono się kilkoma metodami badawczymi, takimi jak: analiza literatury i aktów prawnych, metoda obserwacji i analizy dokumentów.

1. Zakres działalności organizacji badawczej

Organizacja badawcza to jednostka prowadząca badania i upowszechniająca wiedzę, czyli uniwersytet lub instytut badawczy, agencja zajmująca się transferem technologii, pośrednik innowacyjny, wirtualny lub fizyczny podmiot prowadzący współpracę w dziedzinie badań. W Polsce do organizacji badawczych można zaliczyć: jednostki naukowe, czyli uczelnie, instytuty badawcze, jednostki naukowe PAN, Polską Akademię Umiejętności. Jednak nie jest to lista zamknięta, gdyż każdy podmiot (fundacja, stowarzyszenie, a nawet spółka, w tym spółka zarządzająca daną infrastrukturą) może być organizacją badawczą [www 1]. Zakres działalności organizacji badawczej zawiera tab. 2.

Tabela 2. Zakres działalności organizacji badawczej

Działalność niegospodarcza	Działalność gospodarcza
<p>Działalność zasadnicza:</p> <p>a) edukacja publiczna w ramach krajowego systemu szkolnictwa wyższego, finansowana głównie lub wyłącznie przez państwo i nadzorowana przez państwo,</p> <p>b) niezależna działalność badawczo-rozwojowa (także we współpracy z przedsiębiorcami przy zachowaniu odpowiednich warunków),</p> <p>c) szerokie rozpowszechnienie wyników badań na zasadzie niedyskryminacji i braku wyłączności, np. poprzez dydaktykę, otwarte bazy danych, otwarte oprogramowanie i publikacje.</p> <p>Transfer wiedzy, jeżeli:</p> <p>a) jest prowadzony przez organizację prowadzącą badania lub infrastrukturę badawczą, albo wspólnie z innymi podmiotami tego typu, lub w imieniu innych podmiotów tego typu, oraz przez wszystkie,</p> <p>b) wszystkie dochody są reinwestowane w działalność zasadniczą</p>	<p>a) badania na zlecenie,</p> <p>b) edukacja poza publicznym systemem (studia podyplomowe, kursy, szkolenia na zamówienie)</p> <p>c) wynajem infrastruktury,</p> <p>d) usługi badawcze,</p>

Źródło: [www 2].

Działalność organizacji badawczej może być wykonywana w ramach projektów unijnych. Pod pojęciem projektu należy rozumieć przedsięwzięcie, na które składa się zespół czynności określonych przez datę rozpoczęcia, specyficzne cele i limity, ustalone odpowiedzialności realizatorów, budżet, harmonogram działań oraz termin zakończenia [Tarczydło, 2009, s. 92]. Projekt może więc zakładać wykonywanie działalności niegospodarczej i/lub gospodarczej. Natomiast wykonywanie określonej działalności, zgodnej z celami projektów, może generować dochód. Problem ten jest istotny dla projektów, których celem jest komercjalizacja badań. Pod tym pojęciem należy rozumieć udostępnienie praw do określonych wyników prac badawczo-rozwojowych w celu osiągnięcia korzyści w postaci:

- a) sprzedaży wyników prac badawczo-rozwojowych (komercjalizacja bezpośrednia),
- b) udzielenia licencji na wyniki prac badawczo-rozwojowych (komercjalizacja pośrednia),
- c) wniesienia wyników prac badawczo-rozwojowych jako aportu do spółki (komercjalizacja pośrednia) [Barszcz (red.), 2013, s. 18].

2. Projekty generujące dochody

Rozważania dotyczące generowania dochodu należy prowadzić z uwzględnieniem regulacji prawnych dotyczących poprzedniej i aktualnej perspektywy finansowej. Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 1083/2006 [Rozporządzenie Rady...] projekty generujące dochód są to wszystkie projekty współfinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego lub z Funduszu Spójności, których całkowity koszt przekracza 1 mln euro, obejmujące inwestycję w infrastrukturę, korzystanie z której podlega opłatom ponoszonym bezpośrednio przez korzystającego, oraz wszystkie projekty, w których wystąpiła sprzedaż gruntu lub budynków, lub dzierżawa gruntu, lub najem budynków, lub wszystkie inne odpłatne świadczenia usług, dla których wartość bieżąca przychodów przewyższa wartość bieżącą kosztów operacyjnych.

Dodatkowo w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 wskazuje się, że projektami generującymi dochody nie są:

- 1) projekty, które podlegają pomocy publicznej¹,
- 2) projekty, których wsparcie jest związane z instrumentami inżynierii finansowej.

Natomiast zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego..., art. 61 ust. 7-8] są to projekty generujące dochód w fazie operacyjnej. Do niniejszej kategorii nie zalicza się przykładowo:

- a) operacji lub części operacji finansowanych wyłącznie z Europejskiego Funduszu Społecznego,
- b) operacji, których całkowity kwalifikowalny koszt nie przekracza 1 mln euro,
- c) pomocy zwrotnej udzielonej z zastrzeżeniem obowiązku spłaty w całości,
- d) pomocy technicznej,
- e) wsparcia udzielonego instrumentom finansowym lub przez instrumenty finansowe,
- f) operacji, dla których wydatki publiczne przyjmują postać kwot ryczałtowych lub standardowych stawek jednostkowych.

Według rozporządzenia nr 1303/2013 [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego..., art. 61 ust. 1] dochód stanowi różnica między przychodami a kosztami operacyjnymi oraz kosztami odtworzenia wyposażenia krótkotrwałego. W związku z tym należy zdefiniować elementy kształtujące dochód. Analizując regulacje prawne w zakresie projektów unijnych, można stwierdzić, że brakuje w nich precyzyjnej definicji dochodu. Wskazuje się jedynie na sposób jego ustalania. Brakuje również wskazań dotyczących zasad uznawania przychodów i kosztów.

Pod pojęciem **przychodu** rozumie się wpływy środków pieniężnych z bezpośrednich wpłat dokonanych przez użytkowników za towary lub usługi zapewniane przez daną operację, np. opłaty ponoszone przez użytkowników za użytkowanie infrastruktury, sprzedaż lub dzierżawę gruntu lub budynków lub opłaty za usługi. Przychodów nie stanowią dotacje operacyjne lub refundacje ulg ustawowych. Przychody należy rejestrować w podziale na źródła pochodzenia, prze-

¹ Definicja pomocy publicznej wynika bezpośrednio z zapisów [Traktat o Funkcjonowaniu Unii..., art. 107] oraz orzecznictwa Komisji Europejskiej i Sądów Unii Europejskiej. Wskazują one, iż pomocą publiczną jest wszelka pomoc, która łącznie spełnia następujące przesłanki: 1) beneficjentem wsparcia jest przedsiębiorca w rozumieniu funkcjonalnym, 2) jest udzielona za pośrednictwem lub ze źródeł państwowych w jakiegokolwiek formie, 3) stanowi korzyść dla beneficjenta oraz jest selektywna, 4) zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzykanie niektórym przedsiębiorcom, 5) wpływa na wymianę handlową pomiędzy Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej. Należy podkreślić, iż niespełnienie jednej z wymienionych przesłanek nie pozwala zakwalifikować danego rodzaju wsparcia jako pomocy publicznej.

strzegając zasad ich dokumentacji zgodnie z ustawą o rachunkowości. Przykłady ustalania opłat, a w konsekwencji przychodów z udostępnienia aparatury badawczej zawiera tab. 3.

Jako **koszty operacyjne** rozumie się koszty eksploatacji i utrzymania (np. wynagrodzenie, zużycie materiałów, zużycie energii), koszty administracyjne i ogólne, koszty związane ze sprzedażą i dystrybucją produktów projektu. Należy podkreślić, że wymienione koszty muszą być w danym okresie wydatkami. W związku z tym nie zalicza się do nich kosztów amortyzacji lub rezerw tworzonych w ciężar kosztów. Dodatkowo kosztów operacyjnych nie stanowią koszty finansowania, np. odsetki od kredytów. Warto podkreślić, że zakres kosztów operacyjnych zmienia się w zależności od celów analizy, w której są one uwzględniane. Przykładowo, na potrzeby wyliczenia wskaźnika luki finansowej² do kosztów operacyjnych zalicza się również nakłady odtworzeniowe³. Podobnie jak przychody, koszty muszą być dokumentowane zgodnie z zasadami rachunkowości. Problemem może być przypisanie do projektu kosztów, które dotyczą całej działalności beneficjenta, np. kosztów mediów lub kosztów administracyjnych. W tym przypadku należy je rozliczyć według miarodajnych zasad podziału, przykładowo w proporcji do kosztów płac.

Tabela 3. Przykładowe zasady ustalania przychodów z udostępniania infrastruktury w jednostkach badawczych

Jednostka badawcza	Jednostka pomiaru przychodów	Zasady ustalania opłat
1	2	3
Politechnika Krakowska	Godzina rozliczeniowa pracy aparatury (A)	$A = \text{koszty bezpośrednie (Kb)} + \text{koszty pośrednie (Kp)}$, $Kb = (B + W + K)$, $Kp = \%Kb$, gdzie: B – suma indywidualnych, średnich stawek godzinowych pracowników obsługujących aparaturę, wyliczonych przez Dział Spraw Osobowych i Socjalnych, W – koszt materiałów eksploatacyjnych niezbędnych do 1 godziny pracy aparatury, K – koszt amortyzacji 1 godziny pracy aparatury

² Wskaźnik luki w finansowaniu – część zdyskontowanych nakładów inwestycyjnych na realizację projektu, która nie jest pokryta sumą zdyskontowanych dochodów projektu. W celu obliczenia luki finansowania należy odnieść się do określonych przepływów pieniężnych oraz uwzględnić wartość rezydualną. Pod pojęciem wartości rezydualnej należy rozumieć bieżącą wartość netto majątku w ostatnim roku odniesienia przyjętym do analizy, obliczaną jako wartość bieżącą przewidywanych przepływów pieniężnych netto w latach gospodarczego życia projektu, które wykraczają poza okres analizy.

³ Nakłady odtworzeniowe stanowią nakłady o charakterze inwestycyjnym w fazie operacyjnej projektu, dotyczące niezbędnego odtworzenia tych elementów projektu, których okres użytkowania jest krótszy niż okres przyjęty w analizie.

cd. tabeli 3

1	2	3
Politechnika Wrocławska	Zgodnie z umową	Wysokość opłat za komercyjne korzystanie z infrastruktury badawczej ustala kierownik jednostki organizacyjnej, w której znajduje się udostępniana infrastruktura badawcza, biorąc pod uwagę zakres zleconych prac, konieczność pokrycia kosztów eksploatacji i odtworzenia wartości użytkowej infrastruktury badawczej
Uniwersytet Śląski	Zgodnie z umową	Użytkownicy zewnętrzni są obciążani pełnymi kosztami udostępnienia aparatury na warunkach rynkowych (całkowite koszty plus marża zysku)

Podsumowując, należy pokreślić, że dochód jest ustalany różnie w zależności od charakteru projektu, co ilustruje tab. 4.

Tabela 4. Kategorie projektów generujących dochód a określenie poziomu dofinansowania

Projekty, dla których istnieje możliwość obiektywnego określenia przychodu (art. 61 ust. 1-5)	Projekty, dla których nie można obiektywnie określić przychodu z wyprzedzeniem (art. 61 ust. 6)
Istota projektu	
Istnieje możliwość oszacowania wielkości popytu na dobro lub usługę oraz stosowanych za ich udostępnienie tariff	Projekty te: 1) traktuje się jako potencjalnie generujące dochód, 2) muszą być objęte monitoringiem generowania dochodu, 3) mają najczęściej innowacyjny charakter, który nie pozwala na wiarygodne oszacowanie dochodu
Sposób ustalania dofinansowania	
Wielkość dofinansowania wspólnotowego jest ustalana przy zastosowaniu metody „luki finansowania” lub metody ryczałtowej	Dofinansowanie jest ustalane przy zastosowaniu poziomu określonego dla danego dobra, z tym że dochód wygenerowany w okresie 3 lat od zakończenia projektu podlega zwrotowi przez beneficjenta
Ustalanie dochodu	
Różnica między bieżącą wartością przychodów a wartością bieżącą kosztów operacyjnych (zdyskontowany dochód*), powiększona o zdyskontowaną wartość rezydualną** (w przypadku występowania wartości dodatniej)	Różnica między rzeczywistymi przychodami wygenerowanymi w okresie trzech lat od zakończenia projektu a rzeczywistymi kosztami operacyjnymi ponoszonymi w tym okresie

* Stopa dyskontowa powinna odzwierciedlać alternatywny koszt kapitału. Zgodnie z wytycznymi Ministra Infrastruktury i Rozwoju stopa dyskontowa wynosi: 4% dla analiz prowadzonych w cenach stałych, 6% dla analiz prowadzonych w cenach bieżących. Możliwe jest zastosowanie innej stopy dyskontowej, zgodnie z art. 19 ust. 4 i 5 rozporządzenia 480/2014, biorąc pod uwagę: specjalne warunki makroekonomiczne danego państwa członkowskiego, charakter inwestora, charakter sektora.

** Wartość rezydualna zgodnie z rozporządzeniem nr 1303/2013 jest to potencjał finansowy lub ekonomiczny projektu w pozostałych latach jego trwania (życia ekonomicznego), obliczony w ostatnim roku odniesienia przyjętego do analizy. Wartość ta będzie bliska lub równa zero, jeżeli okres odniesienia będzie zbliżony do okresu życia ekonomicznego danych aktywów trwałych.

Źródło: Na podstawie: [Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego...].

Pomijając problemy terminologiczne, warto wskazać, że każdy wnioskodawca na etapie analizy finansowej projektu powinien odpowiedzieć na pytanie, czy projekt generuje przychód oraz czy istnieje możliwość jego obiektywnego określenia z wyprzedzeniem. Twierdząca odpowiedź na to pytanie wymaga poruszenia kolejnej kwestii, a mianowicie: czy projekt generuje dochód. Oznacza to, że na tym etapie istotne znaczenie ma rachunkowość zarządcza.

3. Ustalanie i monitorowanie dochodu

Beneficjenci wszystkich projektów, których wartość przekracza 1 mln euro są zobowiązani w okresie zachowania trwałości projektu (zazwyczaj w ciągu 5 lat) do informowania instytucji finansującej o przychodach i kosztach operacyjnych związanych z projektem w przekroju źródeł finansowania. Sposób monitorowania dochodu jest w większości programów operacyjnych podobny (tab. 5, 6 i 7).

Tabela 5. Wyliczenie dochodu uzyskanego w projekcie

Kolejne lata objęte monitoringiem	Przychody	Koszty operacyjne	Stopa dyskontowa	Zdyskontowane przychody	Zdyskontowane koszty
1	2	3	4	5	6
1 rok (realizacja)					
2 rok (realizacja)					
3 rok (trwałość)					
4 rok (trwałość)					
5 rok (trwałość)					
6 rok (trwałość)					
7 rok (trwałość)					
Razem					

Dochód = kol. 5 i kol. 6.

Źródło: [www 3].

Tabela 6. Wyliczenie dochodu uzyskanego w projekcie

Kolejne lata objęte projektem	Przychody	Koszty projektu			Poziom dofinansowania	Stopa dyskontowa	Zdyskontowane przychody (kol. 2 x kol. 7)	Zdyskontowane koszty (kol. 3 x kol. 7)
		Wkład własny	Koszty niekwalifikowalne	Koszty operacyjne				
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Okres realizacji projektu								
1								
2								
Okres po zakończeniu realizacji projektu								
1								
2								
3								
Razem						X		

Dochód = kol. 8 – kol. 9.

Źródło: [www 3].

Tabela 7. Tabela monitorująca dochód uzyskany w ramach projektu

Nazwa beneficjenta			
Numer projektu			
Tytuł projektu			
Data zakończenia realizacji projektu			
Wartość wydatków niekwalifikowalnych			
Wartość wydatków kwalifikowalnych			
Wartość dofinansowania			
PRZYCHODY WYGENEROWANE W PROJEKCIE WEDŁUG ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA		KOSZTY ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ I FUNKCJONOWANIEM PROJEKTU	
Źródła przychodu	Wartość w zł	Kategorie kosztów	Wartość w zł
...		...	
...		...	
Razem		Razem	
Różnica między przychodami a kosztami – uzyskany dochód na dzień ...			

Źródło: [www 3].

Procedura ustalania dochodu podlegającego zwrotowi jest zazwyczaj następująca:

1. Kwota dofinansowania projektu.
2. Koszty:
 - a) kwalifikowalne projektu,
 - b) niekwalifikowalne projektu,
 - c) koszty operacyjne.

3. Udział dofinansowania w łącznych kosztach projektu ($1:2 \times 100\%$).
4. Wartość dochodu należnego do zwrotu = dochód wygenerowany w ramach projektu \times udział dofinansowania w łącznych kosztach projektu.

Należy podkreślić, że zwrotowi podlega kwota dochodu ustalana narastająco od początku projektu.

Biorąc pod uwagę założenia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego [www 4], do podstawowych zasad dotyczących ustalania i raportowania dochodu należy zaliczyć:

1. W okresie realizacji projektu beneficjent raportuje wygenerowany dochód, nieuwzględniony na etapie ubiegania się o środki, w trakcie składania wniosków o płatność, w okresie trwałości projektu, zgodnie z zapisami umowy o dofinansowanie.
2. Beneficjent jest zobowiązany prowadzić wyodrębnioną księgowość dla projektu, a szczególnie dla przychodów i kosztów operacyjnych projektu.
3. Dla realizowanych projektów dochód wygenerowany w okresie 5 lat od zakończenia projektu jest corocznie odliczany od wydatków kwalifikowalnych i zwracany do instytucji zarządzającej. Szczególną uwagę należy zwrócić na fakt, iż projekt może stać się generującym dochód po przekazaniu go do zarządzania operatorowi (podmiotowi innemu niż beneficjent).
4. Oprócz przychodów operacyjnych mogą wystąpić w projekcie przychody incydentalne, np. kary umowne, kwota zatrzymanego wadium, środki uzyskane z gwarancji finansowych wynikających z umowy zawartej z wykonawcą. W przypadku wystąpienia dochodów incydentalnych w trakcie realizacji projektu lub po jego zakończeniu, beneficjent jest zobowiązany do ujawnienia dochodu oraz rzetelnego, niebudzącego wątpliwości udokumentowania jego wysokości. Obowiązek ten spoczywa na beneficjencie zarówno na etapie realizacji projektu, jak i w okresie jego trwałości.
5. Wszystkie dochody incydentalne, osiągnięte z inwestycji, powinny być wykorzystane przez beneficjenta do pokrycia części kosztów inwestycyjnych projektu. Czynność ta ma na celu zapobiegnięcie nadmiernemu finansowaniu danej kategorii wydatków. Uznaje się bowiem, że dochód incydentalny stanowi dodatkowe źródło finansowania projektu.

4. Rola rachunkowości w ustalaniu i monitorowaniu dochodu

Analizując wytyczne określające zasady funkcjonowania programów operacyjnych, można zauważyć, że dochód nie jest ustalany zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości. Jednocześnie obowiązują zasady, że dokumentacja

oraz ewidencja przychodów i kosztów powinna być zgodna z przepisami ustawy o rachunkowości i stosowaną przez jednostkę polityką rachunkowości.

Regulacje unijne nie zawierają specyficznych przepisów w zakresie prowadzenia rachunkowości projektów. Wskazuje się jedynie na prowadzenie odrębnej ewidencji księgowej oraz ich zgodność z przepisami krajowego prawa bilansowego. Przyjęte reguły powinny uwzględniać:

- ukazanie wszystkich rachunków bankowych i kredytów dla poszczególnych projektów,
- wyszczególnienie kont kosztów i przychodów projektu, z dalszym ich podziałem w zależności od rodzaju wsparcia,
- ewidencję rozrachunków z wyszczególnieniem wykonawców, w tym również pracowników zatrudnionych przy realizacji projektu,
- wykazanie kont dla rozliczeń międzyokresowych,
- wyodrębnienie kont bilansowych i pozabilansowych, w tym także do ewidencji w euro oraz innych walutach obcych,
- uwzględnienie zasad ustalania i ewidencji różnic kursowych,
- stosowanie jednolitej numeracji na potrzeby ewidencji księgowej,
- określenie wydatków kwalifikowalnych i niekwalifikowalnych w projekcie,
- ustalenie zasad dotyczących rozliczeń podatku VAT,
- ewidencji przychodów osiągniętych w czasie realizacji projektu (etap realizacji, etap trwałości),
- ewidencji kosztów projektu na etapie zachowania jego trwałości [Baran i Świderka, 2007, s. 11-24].

Warto podkreślić, że bez względu na rodzaj projektu i źródło jego finansowania, należy zapewnić prawidłową dokumentację operacji związanych z projektem. Dokumentując operacje gospodarcze, należy przestrzegać nie tylko wymogów ustawy o rachunkowości [Ustawa o rachunkowości], ale również szczegółowych wytycznych danego programu dotyczących zasad opisu dokumentu (np. informacje o nazwie projektu i rodzaju programu operacyjnego, numer umowy o dofinansowanie, montaż finansowy poniesionego wydatku) i innych regulacji prawnych, w szczególności związanych z prawem zamówień publicznych. Należy również zwrócić uwagę na archiwizowanie dokumentów odnoszących się do projektu. Obowiązują tu ogólne zasady przyjęte w ustawie o rachunkowości, jednak okres archiwizowania zależy od rodzaju programu i często jest dłuższy niż wynika to z ustawy o rachunkowości.

Podsumowanie

Każda jednostka, która realizuje projekty powinna przede wszystkim:

1. Opracować regulamin korzystania z infrastruktury projektu.
2. Osiągać założone w umowie o dofinansowanie wskaźniki rezultatu projektu.
3. Prowadzić działalność gospodarczą wynikającą z celów projektu, która nie powoduje obowiązku opodatkowania podatkiem od towarów i usług, co wynika ze złożonych oświadczeń w zakresie kwalifikowalności tego podatku.
4. Właściwie dokumentować oraz opisywać przychody i koszty operacyjne związane z projektem, co pozwoli prowadzić księgowość projektu i ustalać dochód.
5. Sporządzać niezbędne sprawozdania.

Niezbędna jest więc wiedza z zakresu rachunkowości. Mimo że dochód z projektów ustala się zgodnie z zasadą kasową, co potwierdzają dowody zapłaty, to bez znajomości zasad dokumentacji operacji gospodarczych i zasad prowadzenia ksiąg rachunkowości nie jest możliwe prawidłowe rozliczenie projektu, w tym ustalenie dochodu. Istotne znaczenie dla ustalenia dochodu w fazie aplikacji o środki unijne ma również rachunkowość zarządcza.

Literatura

- Baran W., Świderka M. (2007), *Rachunkowość projektu współfinansowanego ze środków unijnych* [w:] W. Gabrusewicz (red.), *Rachunkowość w teorii i praktyce*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej, Poznań.
- Barszcz M., red. (2013), *Komercjalizacja B+R dla praktyków 2013*, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Warszawa.
- Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z 11 lipca 2006 r., ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie 1260/1999 (Dz.Urz. UE L z 2006 r., nr 210 ze zm.).

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1303/2013 z 17 grudnia 2013 r., ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz.Urz. UE nr L 347/320).

Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE 2012 C 326).

Tarczydło B. (2009), *Udział w projekcie unijnym a zmiany w organizacji* [w:] J. Skalik (red.), *Zmiana warunkiem sukcesu. Rozwój i zmiany w małych i średnich przedsiębiorstwach*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, nr 128.

Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2013 r., poz. 330 ze zm.

[www 1] *Nowa Perspektywa UE 2014 – 2020 – nowe możliwości dofinansowania dla przedsiębiorstw i samorządów*, www.pi.gov.pl (dostęp: 4.01.2016).

[www 2] *Organizacja badawcza i infrastruktura badawcza w świetle przepisów o pomocy publicznej*, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, www.poir.gov.pl (dostęp: 29.11.2015).

[www 3] *Procedura wyliczania i monitorowania dochodu w projektach dużych realizowanych w ramach I i IV osi priorytetowej Programu operacyjnego Inteligentny Rozwój*, www.ncbir.gov.pl (dostęp: 12.12.2015).

[www 4] *Wytyczne w zakresie zagadnień związanych z przygotowaniem projektów inwestycyjnych, w tym projektów generujących dochód i projektów hybrydowych na lata 2014-2020*, MiR/H/2014-2020/7(01)03/2015, www.funduszeuropejskie.gov.pl (dostęp: 18.12.2016).

CALCULATING AND MONITORING OF THE INCOME FROM EUROPEAN UNION-FUNDED PROJECTS

Summary: The aim of the study is: 1) to determine the rules of calculating the income from projects run by so-called research organizations, 2) to point to the role of accounting in the measurement and presentation of incomes from European Union-funded (EU-funded) projects. Several research methods were used in the article, such as: literature and legal regulations analysis, observation method, document analysis and case analysis. To realize EU-funded projects it is necessary to possess the knowledge of accounting, including management accounting. It is particularly important to document business transactions properly as well as to classify and record expenses and incomes related to the project.

Keywords: EU-funded projects, accounting.